

2. Klostret - det middelalderlige kulturcentrum

Knuds-munkene var lærde folk. De udenlandske munke har sikkert haft håndskrevne bøger med sig, da de kom til Odense, og bøger fyldte meget i munkenes dagligdag. Danmarks ældste bevarede bog, *Kong Svend Magnus' og hans sønners bedrifter og kong Knud den Helliges lidelsehistorie*, blev nedskrevet i klostret omkring 1120 af munken Ælnoth, som muligvis var prior ved Skt. Knuds Kloster. Bogen fortæller historien, at Kong Knud blev dræbt i Skt. Albani kirke i år 1086 og i 1095 overført til krypten i stenkirken sydvest for.

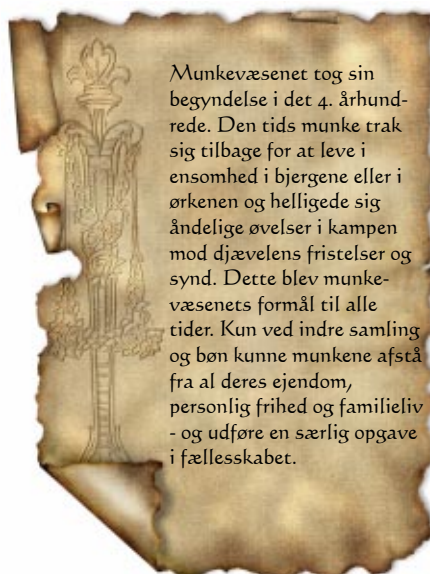
En anden af munkenes opgaver var at skrive bøger, det vil sige at skrive dem af i hånden, hvilket var datidens eneste måde at fremstille bøger på. Der blev skrevet bøger til gudstjeneste. Munkene drev også skole for drenge, hvor eleverne lærte at læse og skrive latin, at regne og at bruge logik i deres tænkning. Undervisningen foregik ved, at den munk, der var lærer, "læste for" og altså op af det håndskrift, som han brugte som lærebog. De studerende skrev så ned, hvad de hørte.

De udenlandske munke bragte megen ny viden med sig. Det gælder f.eks. bygningskunsten. Det er ikke tilfældigt, at de middelalderlige teglsten kaldes munkesten, og at det mest almindelige tegltag var lagt med "munke og nonner".

Danmarks første trykte bog, *Breviarium Ottoniense*, blev muligvis trykt i Skt. Knuds Kloster i 1482. Hidtil havde man klarret sig med håndskrevne bøger, som blev skrevet af igen og igen. Men der indsneg sig mange fejl. Og derfor blev den tyske bogtrykker Johan Snell kaldt til Odense, hvor han blandt andet trykte *Descriptio obsidionis urbis Rhodie*, der er en beskrivelse af tyrkernes belejring af Rhodos i 1480. Tryk fra bogen, der viser tyrkernes angreb på byen Rhodos.

Munkevæsenet tog sin begyndelse i det 4. århundrede. Den tids munke trak sig tilbage for at leve i ensomhed i bjergene eller i ørkenen og helligede sig åndelige øvelser i kampen mod djævelens fristelser og synd. Dette blev munkevæsenets formål til alle tider. Kun ved indre samling og bøn kunne munkene afstå fra al deres ejendom, personlig frihed og familieliv - og udføre en særlig opgave i fællesskabet.

Munkene vidste også besked om mølledrift, og Munke Mølle blev anlagt af munkene i 1100-årene. Møllen, der lå ved åen neden for klostret, fik stor økonomisk og produktionsmæssig betydning - i flere år skulle byens borgere lade deres korn male på Munke Mølle. Munkene havde også fiskeretten mellem Munke Mølle og Ejby Mølle, som lå længere østpå ved landsbyen Ejby.